

OULU 19

564 01 0019

Kohteen nimi: (Sadinkangas) SADINKANGAS, KORKEUSPISTE

Määrittely ja mj-luokka: a) Kivikautinen asuinpaikka. II.
b) rökkiöitä. II.

Peruskartta: 3422 09 LYLKÄÄNÄRVI
Koordinaatit: p = 7212 987, i = 3443 656, z = n. 52,5 (rökkiö 1)
p = 7212984,537, i = 3443680,738, z = n. 52,5 (uusi masto)

Kylä ja alue: Sanginjoki Lahjoitusmaa (407)
Tila: Sanginjoen ulkometsä 10:7
Omistaja : Oulun kaupunki

Kohde sijaitsee Oulun tuomiokirkosta n. 15,5 km itään Sanginjoen pohjoispuolisen Sadinkankaan itäosassa Loppulan talosta n. 700 metriä länteen. Paikalla on pieni mäki, jonka pohjoispuolitse Sanginjoentien kiertää. Kankaan laki on kivikkoista moreenia. Laki on suhteellisen tasainen, sen länsiosan pohjoislaidalla on 3 – 4 jokseenkin pohjoiseteläsuuntaista pitkää notkelmaa. Loivarinteisen mäen pohjoislaidalla on puhelinmuuntamokoppi ja sen vieressä eteläpuolella nykyinen masto. Kopille johtaa ajoura, noin 20 metriä kopista länteen oli vanhojen sähkö-/puhelinpylväiden lansirakennus. Paikalta tunnettiin aiemmin kolme kivirökkiötä ja yksi epämääräinen kiveys.

Kohteen tarkastaminen tuli ajankohtaiseksi 8.6.2006 Oulun kaupungin maanmittausteknikon Jukka Kankaan tiedusteltua alueella sijaitsevien rökkiöiden tarkempaa sijaintia suhteessa Oulun puhelinosakeyhtiön (OPOY) paikalle suunnittelemaan uuteen masto- ja teleasemaan. Kohde tarkastettiin maastossa 13.6.2006 allekirjoittaneen toimesta.

Kivirökkiö 1) raportoitiin jo vuoden 1976 tarkastuksen yhteydessä. Jokseenkin itä-länsisuuntainen selvästi erottuva rökkiö on alaltaan n. 6 – 7 x 7 – 8 metriä. Korkeutta sillä on n. 50 – 60 cm. Rökkiön keskellä on 60 – 70 cm syvä keskuskuoppa, jonka ala on 1,5 x 3 metriä. Keskuskuopasta ulottuu matala, noin 2 metriä pitkä ja puolisen metriä leveä, käytävämäinen ura läpi vallin kohti länttä. Nostannaisista kivistä koottu rökkiö on selvästi erottuva. Sitä peittää sammal ja sen keskuskuopassa kasvaa jokunen vesa. Rökkiö sijaitsee muuntajakopista 40 – 50 metriä länteen, em. notkelmista itäisimmän itäpuolella, notkelmaan viettävän rintuoksen yläreunalla kohdassa p = 7212 987, i = 3443 656.

Vuoden 1985 inventoinnin yhteydessä paikalla käydessä havaitut rökkiöt 2) – 3) sijaitsevat rökkiöstä 1) noin 40 - 50 m länteen, idästä lukien kolmannen notkelman eteläpään länsipuolella. Molemmat selvästi tulevan maston alueen ulkopuolella. Rökkiöiden puolivälistä otettu gps-lukema (tarkkuus 6 – 10 m) antoi sijainniksi 72212 976/3443 605. Rökkiöiden luokse tehtiin pari löydötöntä koekuoppaa.

Rökkiö 2) on hyvin epämääräinen kiveys, jonka hahmottamista hankaloittaa sen päällä kasvava mänty. Koko on arviolta 2 x 3 metriä ja korkeus noin 30 – 40 cm. Kiveyksen pohjoislaidalta on ajettu metsäkoneella tai traktorilla.

Rökkiö 3) on halkaisijaltaan 4 – 5 metriä ja korkeudeltaan 40 (S-puoli) – 50 (N-puoli) cm. Se sijaitsee notkelman eteläpuolella ja erottuu selvimmin notkelman suunnasta pohjoisesta. Rökkiö on keskuskuopaton kiveys, muodoltaan hieman epämääräinen. Se on kokonaan sammalen peittämä ja kokonaisuudessaan vaikeasti havaittava. Tästä viitisen metriä pohjoisluoteeseen on ?

Paikalta 1985 raportoitu epämääräinen kiveys, rökkiöstä 3 n. 10 metriä itäkaakkoon, lienee tuulenkaadon juuren nostattama ja maatonun kasa.

Röykkiöiden lisäksi paikalta tavattiin kivikautinen asuinpaikka. Ensimmäiset havainnot tehtiin itäisimmän notkelman eteläpuolelta tasaiselta kankaalta metsäkoneen ajouralta (7212 882/3443 642). Paikalle tehtiin kaksi koekuoppaa n. 2 metrin päähän toisistaan. Läntisemmästä tavattiin kvartsi-iskoksia, joista osa otettiin talteen. Itäisemmästä tavattiin yksi iskos sekä pieni työstetty kivikuula, jollaisia on ainakin Pattijoen Pikkuliekokankaan jätinkirkon (57,5 m y.m.p.) kaivauslöydöissä useita, muistaakseni puolisen tusinaa. Rannan siirtymän perusteella kyse on kutakuinkin samanaikaisista kohteista.

Röykkiöstä 1) n. 13 metriä pohjoiseen oli merkitty luoteisen haruksen paikka. Siitä kahden metrin päähän länteen tehdystä koekuopasta tavattiin talteen otettu kvartsikaavin. Tästä n. 3 metriä länteen tehtiin toinen koekuoppa, jossa tavattiin palanutta kvartsiittia. Merkityn haruksenpaikan ja röykkiön puolivälissä erottui halkaisijaltaan n. 1,5 metrin kuoppa, jolla oli syvyyttä 30 – 40 cm. Kuopan pohjalla sammaleen alla oli tasakokoista, noin kahden nyrkin kokoista kiveä, jotka vaikuttivat asetelluilta ts. niiden paikka ei vaikuttanut luontaiselta. Selviä palon jälkiä huomattu. Kuopan läheisyyteen tehtiin pari löydötöntä koepistoa.

Suunnitellun maston pohjoiskoillispuolella, n. 7 metriä merkkikepistä, oli koneen rengas rikkonut ohuen pintakerroksen ja paljastunut kvartsiesineen (kaapimen?) katkelman (n. 7213 021/3443 679) Tästä noin 9 metriä itään havaittiin ajouralla vielä yksi työstetty kvartsi. Tämän viereen tehtiin löydötön koekuoppa. Kumpikin havainto on aivan teleseman kopin vieressä.

Mastonpaikkaa hieman alempana olevan itäisen haruksen välittömästä läheisyydestä ei asuinpaikkajälkiä onnistuttu löytämään. Lounainen harus sijaitsee kankaan lakea selvästi alempana kuusivaltaisessa rehevämmässä metsässä.

Tarkastuksen perusteella näyttää siltä, että tämäntapaisiin röykkiöihin usein liittyvä asuinpaikka sijaitsee tällä kertaa suunnitellun maston alueella. Maston, teleseman ja luoteisen haruksen rakentamista ei voida välttää kajoamatta asuinpaikkaan. Lisäksi tieuraa jouduttanee jatkamaan telesemalle. Millaisia muita kaivuja moisen maston rakentaminen vaatii (maadoitus? yms.) selvinnee tarkemmista suunnitelmista.

Tarkastuksen tuloksista ilmoitettiin välittömästi Museovirastoon sekä hankkeesta ilmoittaneelle Jukka Kankaalle puhelimitse 15.6.2006. Samalla sovittiin, että hän kehottaa puhelinyhtiötä lähettämään suunnitelman lausunnon Museoviraston arkeologiselle osastolle.

Aiemmat tutkimukset: Tarkastus 1976 L. Erä-Esko ja P. Purhonen
Inv. 1985 H. Taskinen

Inventointilöydöt: kvartsiesineitä ja –iskoksia, kivikuula (ei vielä luetteloitu)

Kartat: Sanginjoen telesema, asemapiirros/OPOY
3422 09 LYLYKKÄÄNJÄRVI, p. 1981, pp.1988 + GT-tiekartta

Oulussa 15.06.2006

Mika Sarkkinen
tutkija, PPM

Lisäys kohteen Oulu 19 Sadinkangas tarkastuskertomukseen 15.06.2006

Oulun Sadinkankaalla pidettiin tiistaina 22.8.2006 OPOY:n pyynnöstä palaveri, johon osallistuivat OPOY:n puolesta Minna Koivusaari ja Hannu Viiri, Oulun kaupungin teknisistä palveluista maanmittausteknikko Jukka Kangas ja metsänhoitaja Olli Lipponen sekä allekirjoittanut. Palaverissa oli tarkoitus löytää vaihtoehtoinen sijoituspaikka telemastolle, joka alkuperäisen suunnitelman mukaan olisi osittain sijainnut kivikautisella asuinpaikalla, kuten tarkastuskäynnillä 13.6.2006 osoittautui. Maston rakentaminen suunnitellulle paikalla olisi vaatinut n. kolmen viikon pituiset kenttätööt (Museoviraston lausunto 6.7.2006, drno 235/304/2006).

Aluksi mietittiin yhden (luoteisin) haruksen siirtämistä, mutta se ei ollut maastollisesti mahdollista. Lisäksi haruksen siirto ei olisi vaikuttanut maston sijaintiin, joten paikalla olisi siitä huolimatta jouduttu kaivaustutkimuksiin.

Vaihtoehtoisena ratkaisuna päädyttiin siirtämään maston paikkaa n. 55 – 60 metriä itään niin, että luoteisin harus tulee sijaitsemaan noin 10 metriä itään nykyisin paikalla olevasta kopista, eteläisin harus harjanteen eteläpuolella alemmalla maastonosalla ja koillinen harus harjanteen itäosassa lähellä tietä (ks. täydennetty asemapiirustus, jossa maston uusi sijainti luonnosteltu palaverissa tehtyjen suunnitelmien mukaan, tarkan mittauskartan tekee OPOY). Maston juurelle tulee kopin lisäksi tehtäväksi tieura, joka jatkuu nykyiselle purettavalle kopille tulevalta tieltä luoteisen haruksen vieritse.

Eteläisin harus sijaitsee selvästi aiempia asuinpaikkahavaintoja alempana (vrt. aiempien suunnitelmien lounainen harus). Muut haruksen ja masto ovat taas harjanteella lähempänä asuinpaikkahavaintojen tasoa, mutta alue on selvästi kivikkoisempaa kuin aiemman tarkastuksen yhteydessä havaitun asuinpaikan alueella. Asuinpaikan mahdollisen jatkumisen selvittämiseksi jäi allekirjoittanut palaverin jälkeen paikalle koekuopittamaan suunniteltujen uusien maston ja harusten paikat. Koekuoppien perusteella näyttää siltä, että asuinpaikka ei jatku enää nyt kaavallulle maston, harusten, kopin ja tien paikalle. Tältä alueelta ei löydetty mitään kivikautiseen asumiseen viittaavia jälkiä.

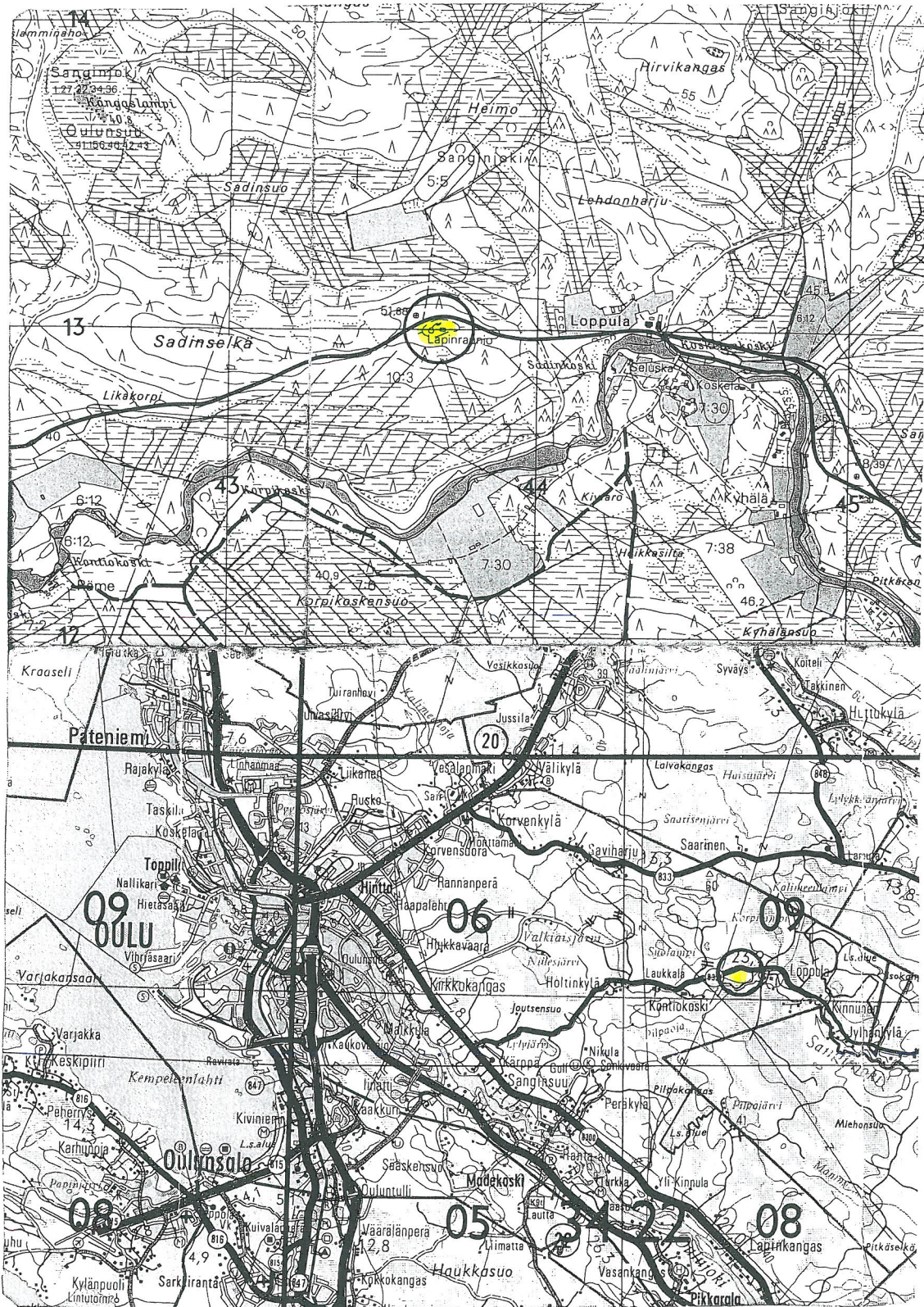
Sovittiin, että koekuopituksen tulokset ilmoitetaan Minna Koivusaarelle ja Jukka Kankaalle, jonka jälkeen OPOY laatii alueesta uuden kartan sekä pyytää Museovirastolta uuden lausunnon.

Oulussa 23.8.2006

Mika Sarkkinen
tutkija/PPM

Liite: täydennetty asemapiirustus/OPOY

OULU 19 Sadinkangas

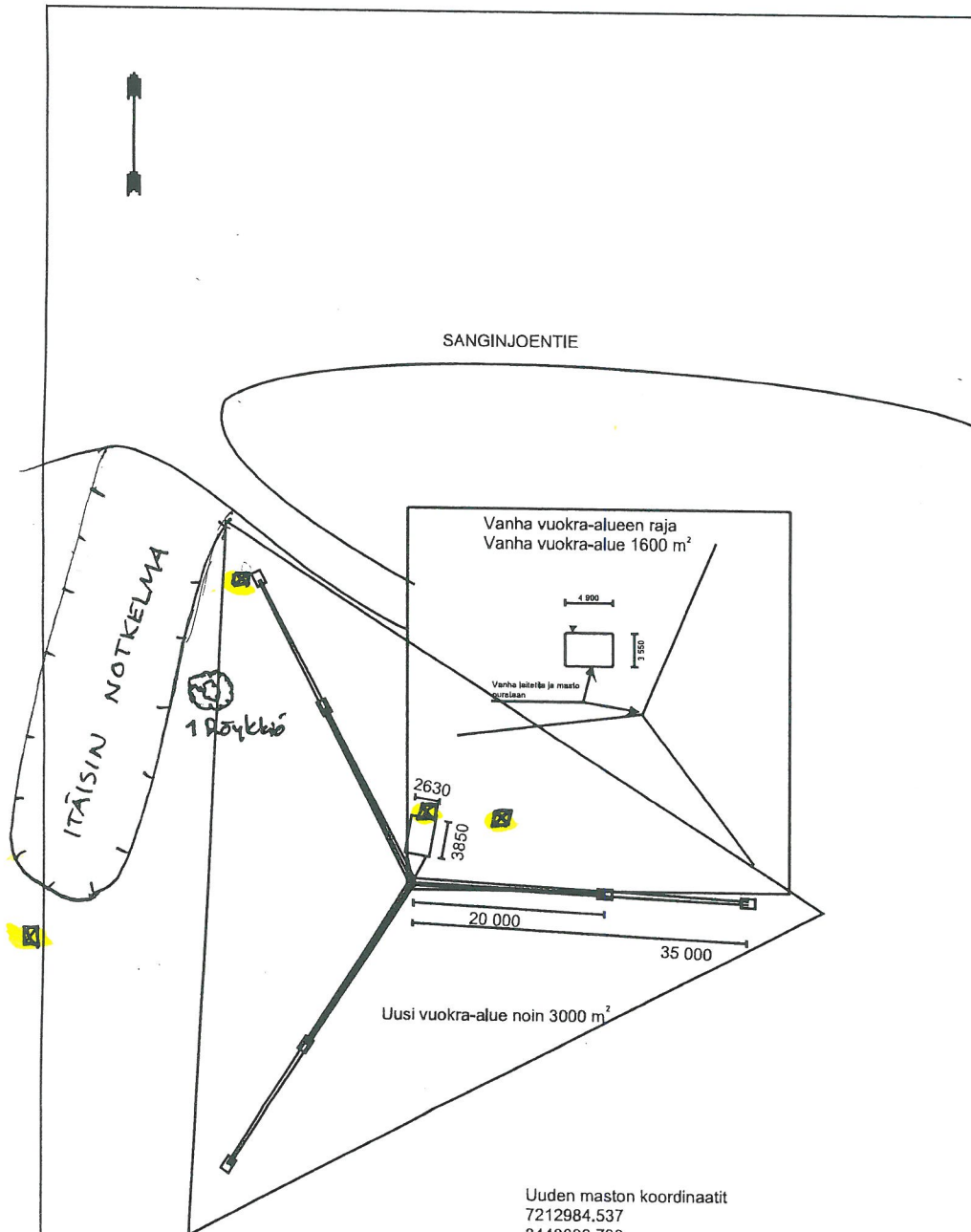
OULU 19 SADINSELKÄ⁴

 Röykkiö

 Kockuoppa/kvarteris

Suuntaa antava luonnos
Röykkiön 1) ja asuinpaikka-
löytöjen sijainnista

Mika S / 15.6.-06

Uuden maston koordinaatit
7212984.537
3443680.738

K.osa/kylä Lahjoitusmaa (407)	Kortteli/tila Sanginjoen Ulkometsä 10:7	Tontti/Rn:o	Viranomaisen merkintöjä varten
Rakennustoimenpide UUSI MASTO JA TELEASEMA	Rakennuskohteen nimi ja osoite SANGINJOEN TELEASEMA SANGINJOENTIE 1034 90650 OULU		Piirustuslaji PÄÄPIIRUSTUS
			Piirustuksen sisältö ASEMAPIIRROS
			Mittakaavat 1:500
			Muutokset Hyv.
			Suunnitteluala, työn numero, piirustusnumero
			
Päiväys ja allekirjoitus 26.5.2006 mk			